

JORD- OCH SKOGSBRUKSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 15/2006 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om nationella stöd till jord- bruket och trädgårdsodlingen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 25 oktober 2006 en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen (RP 219/2006 rd) till jord- och skogsbruksutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- sektionschef Esa Hiiva och regeringssekreterare Katri Valjakka, jord- och skogsbruksministeriet
- budgetråd Kati Suihkonen, finansministeriet
- specialplanerare Ilkka Kommeri, jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral

- enhetschef Kari Kivikko, Tavastlands arbetskrafts- och näringscentral
- tukipäällikkö Harri Liven, Egentliga Finlands arbetskrafts- och näringscentral
- utredningschef Johan Åberg, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf
- ombudsman Tage Ginström, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund
- agronom Tom Murman, Handelsträdgårdsförbundet
- specialkonsulent Jyri Uimonen, Trädgårdsförbundet.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- Sydöstra Finlands arbetskrafts- och näringscentral
- Norra Österbottens arbetskrafts- och näringscentral.

PROPOSITIONEN

Lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen föreslås bli ändrad och ändringarna i det nationella stödsystemet bli beaktade i den. Grunderna för beviljande av nationellt stöd ska i vissa delar samordnas med grunderna för övriga stödsystem.

Den övre åldersgränsen för jordbrukare som har rätt att få nationellt stöd ska från ingången av 2008 höjas från 65 till 68 år men förutsatt att

jordbrukarna inte får ålderspension enligt lagstiftningen om pension för lantbruksföretagare.

Lagen ska kompletteras bland annat med definitioner av begreppen gårdsbruksenhet och begreppen jordbruk, vilket behövs för att genomföra stöden. Vidare ska det föreskrivas om de allmänna villkoren för om de nationella tilläggsdelarna till kompensationsbidraget och miljöstödet för jordbruket.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 januari 2007.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Utskottet konstaterar att det föreskrivs om de allmänna villkoren för nationella stöd i artiklarna 87—89 i EG-fördraget. Bestämmelserna begränsar genomförandet av statliga stöd i medlemsstaterna. Den viktigaste rättsliga grunden för Finland när det gäller jordbruksstöd är artiklarna 141 och 142 i fördraget om Finlands anslutning till Europeiska unionen. Det kan också föreskrivas om rätten att bevilja nationella stöd genom förordning av rådet, men för det krävs det ett lagstiftningsförslag från kommissionen. Som ett exempel på sådant nationellt stöd nämner propositionen den möjlighet som Finland fick i samband med reformen av marknadsordningen för socker att betala nationellt stöd på högst 350 euro per hektar för odling av sockerbetor. I propositionens motivering framhålls likaså att det nationella stödet 2006 består av fyra huvudsakliga stödformer. De är det nationella stödet till södra Finland, det nordliga stödet och de nationella tilläggsdelarna till miljöstödet för jordbruket och kompensationsbidraget. Därtill betalas en del andra nationella stöd, som studiepenning till lantbruksföretagare och nationellt stöd för potatisodling, utsädesproduktion av gräs- och spannmålsväxter och sockerbetor.

Regeringen föreslår att lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen ändras så att de ändringar som skett i nationella och andra stödssystem beaktas i den, typ den nationella tilläggsdelen till kompensationsbidraget och EU:s system för samlat gårdsstöd. I vissa delar ska villkoren för nationellt stöd också samordnas med andra stödssystem.

Efter den föreslagna ändringen i lagens räckvidd ska lagen inte längre tillämpas på helt EG-finansierat direkt stöd eller stöd som betalas på grundval av lagen om finansiering av landsbygdsnärings (329/1999), lagen om finansiering av renhushållning och naturnärings

(45/2000) eller skoltlagen (253/1995). Lagen ska inte heller tillämpas på förslaget till lag om stöd för utveckling av landsbygden (RP 192/2006 rd) som är under behandling i riksdagen eller förslaget till lag om kompensationsbidrag, miljöstöd för jordbruket samt om vissa andra stöd som har samband med förbättrande av landsbygdens tillstånd (RP 217/2006 rd), som också är under behandling i riksdagen.

Utskottet uppmärksammar att de föreslagna ändringarna i lagen på detta stadium begränsar sig till nödvändiga ändringar. Men i en utredning till utskottet har det påpekats att där finns en del bestämmelser som är problematiska i relation till grundlagen. Dessutom grundar sig en väsentlig del av de tillämpliga bestämmelserna i den gällande lagen (1559/2001) på en annan lag, dvs. lagen om förfarandet vid skötseln av stöduppgifter i fråga om landsbygdsnärings (1336/1992), som i många stycken är föråldrad och problematisk. Därför anser utskottet att en samlad översyn och modernisering av lagen så snart som möjligt är på sin plats.

Lagen föreslås bli kompletterad med definitioner på växthus, kompensationsbidrag, miljöstöd för jordbruket och på jordbruk och gårdsbruksenhet. Definitionerna på jordbruk och gårdsbruksenhet behövs för att genomföra stöden och för de fall när enhetsstödet eller det totala stödbeloppet graderas enligt propositionen utifrån omfattningen av gårdsbruksenhetens produktion. Ett förslag med samma innehåll ingår också i regeringens proposition med förslag till lag om kompensationsbidrag, miljöstöd för jordbruket samt om vissa andra stöd som har samband med förbättrande av landsbygdens tillstånd (RP 217/2006 rd) och regeringens proposition med förslag till lag om stöd för utveckling av landsbygden och lag om ändring av lagen om förvaltning av program som hänför sig till utveckling av landsbygden (RP 192/2006 rd). Det

är viktigt att definitionerna är samstämmiga i olika lagar. Utskottet noterar också att det ska föreskrivas närmare genom förordning av statsrådet om vad som kännetecknar en funktionellt och ekonomiskt självständig gårdsbruksenhet. Enligt propositionens motivering är det en avgörande faktor vid bedömningen av om villkoren för en gårdsbruksenhet uppfylls att produktionen drivs som en funktionellt och ekonomiskt självständig produktionsenhet under jordbrukarens ledning. Bedömningen görs utifrån olika faktorer men ingen av dem är avgörande.

Bestämmelserna om gradering av stödet föreslås bli intagna som 5 mom. i lagens 7 §. Utskottet fäster sig vid att en gradering av stödet kan få avsevärda effekter för olika produktionsriktningars och gårdsbruksenheters lönsamhet och för jordbrukarnas inkomstbildning. Därför bör en eventuell gradering av stödet förberedas noggrant i samråd med producentorganisationerna.

Med hänvisning till propositionens motivering och annan utredning finner utskottet propositionen behövlig och angelägen. Utskottet till-

styrker lagförslaget, men med följande anmärkningar och ändringsförslag.

Detaljmotivering

8 §. I paragrafens 2 mom. föreslås en sådan ändring att jord- och skogsbruksministeriet i stället för statsrådet ska sätta ut en tidsfrist för förhandlingar om nationellt stöd när de gäller framläggande av förslag till program för nationellt stöd för Europeiska unionen.

Utskottet anser att den föreslagna ändringen inte är motiverad, eftersom jord- och skogsbruksministeriet är part i förhandlingsförfarandet. Det föreslår därför att momentet stryks i förslaget.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår jord- och skogsbruksutskottet

att lagförslaget godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag).

Utskottets ändringsförslag

Lag

om ändring av lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen av den 28 december 2001 om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen (1559/2001) 26 §,

ändras 1 § 2 mom., 2 § (*utesl.*) 5, 9 och 10 punkten, 3 § 1 mom. och 2 mom. 1 punkten, 6 § 3 punkten, 7 § 4 mom., (*utesl.*), 9 § 2—4 mom., 10 § 2 mom. 1 punkten och 5 mom., 16 § 1 mom. 3 och 4 punkten och 3 mom., 17 § 2 och 5 mom. samt 19 § 1 och 2 mom. samt

fogas till 2 § (*utesl.*) nya 11—14 punkter, till lagen en ny 2 a §, till 7 § ett nytt 5 mom., till lagen en ny 10 a §, till 16 § 1 mom. en ny 5 punkt, till lagen en ny 16 a §, till 17 § ett nytt 5 mom., varvid det ändrade 5 mom. och det nuvarande 6 mom. blir 6 och 7 mom., samt till lagen en ny 24 a § som följer:

1, 2, 2a, 3, 6 och 7 §
(Som i RP)

8 §

Förhandlingsförfarande

(Utesl.)

9, 10, 10 a, 16, 16a, 17, 19 ja 24 a §
(Som i RP)

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i RP)

Helsingfors den 1 december 2006

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Eero Lämsä /cent
vordf. Harry Wallin /sd
medl. Nils-Anders Granvik /sv
Pertti Hemmilä /saml
Matti Kauppila /vänst
Esko Kiviranta /cent
Katri Komi /cent
Lauri Kähkönen /sd
Esa Lahtela /sd

Jari Leppä /cent
Minna Lintonen /sd
Reijo Paaajanen /saml
Sirpa Paatero /sd
Erkki Pulliainen /gröna
Kimmo Tiilikainen /cent
Pekka Vilkuna /cent
Lasse Virén /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Carl Selenius.

RESERVATION

Motivering

Regeringens förslag till tillägg till 7 § är på många sätt problematiskt. Statsrådets förordningsbemyndigande är alldeles för omfattande och, som också konstateras i propositionens motivering, slås de högsta beloppen för enhetsstöd och nationellt stöd fast i kommissionens beslut om enskilda nationella stöd. Därmed är en nationell författning som den här onödig, och den motiveras inte heller på något vis i lagmotionen. Till denna del är det möjligt att genomföra en gemensam jordbrukspolitik inom de gränser som

den gällande lagen medger. Dessutom kan en gradering av stödet få betydande konsekvenser för olika produktionsriktningars och gårdsbruksenheters lönsamhet och jordbrukarnas inkomstbildning.

Förslag

Med stöd av det ovan sagda föreslår vi

att lagförslaget godkänns enligt utskottets betänkande, men att 7 § 5 mom. stryks.

Helsingfors den 1 december 2006

Pertti Hemmilä /saml
Reijo Paajanen /saml
Lasse Virén /saml